

Нам'ятайте
про
Україну!

СВОБОДА

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК

СВОБОДА

UKRAINIAN DAILY

Редкація і Адміністрація:
"Свобода", 30 Montgomery St.
Jersey City, N.J. 07302
Телефони: (201) 434-0237
(201) 434-0807
а Нью-Йорку (212) 227-4125
УНСоюзу: (201) 451-2200
а Нью-Йорку (212) 227-5250

РІК LXXXVI. Ч. 175 ДЖЕРЗІ СІТІ І НЬО ЙОРК. СУБОТА, 4-го СЕРПНЯ 1979 ЦЕНТІВ 25 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK. SATURDAY, AUGUST 4, 1979 No. 175 VOL. LXXXVI.

МАРТА КОКОЛЬСЬКА ТА ВАСИЛЬ МЕЛЬНИЧИН — ВОКАЛІСТИ НА УКРАЇНСЬКОМУ ФЕСТИВАЛІ У ФІЛАДЕЛЬФІЇ

Марта Кокольська-Мусячук

Василь Мельничин

Філадельфія. (В-УККА).
Фортіфікаційно-солістською в Українському Фестивалі музики, пісні й танку „Гомін України” в Рабін Гуд Делл-Схід у п'ятницю, 17-го серпня ц.р., буде музична гордість української Філадельфії — концертна піаністка-віртуоз Лідія Артимів. Хорову частину концерту вивипинить чоловічий хор „Прометей”, а народні танці виконає славний Український Танцювальний Ансамбль Петра Марунчака з Монреалю.

Для виконання вокальної частини концерту запрошено співачку Марту Кокольську-Мусячук з Нью-Йорку та оперного й концертного тенора Василя Мельничина з Френкфорда, Кентакі. Відділ УККА у Філадельфії, що його очолює проф. д-р Петро Стерчо, доклали цього року максимум зусиль, щоб традиційний вже Український Фестиваль на всеміському форумі в Рабін Гуд Делл-Схід, у Фермонт-марку Філадельфії, був найкращим музично-культурним рівнем. Пільки в той спосіб можна належно зарекомендувати здобутки української культури перед нею українською публікою, яку до участі в нашому фестивалі запрошує Відділ Розваг Міського Уряду Філадельфії, що фінансово підтримує влаштування цієї великої української культурної імперії.

Марта Кокольська дуже полюбляє філадельфійську українською публікою оперна солістка. Уродженка Сирія, в Україні, музичні студії проводила зокрема у славному Мюхенському у Зальцбургу, Австрія, а відтак продовжувала в найкращих учителях голосу в Нью-Йорку. Вже від 1961 року співає вона в провідних ролях Нью-Йоркської Миської Опері в таких світових славі операх як „Кармен”, „Фавст”, „Аїда”, „Ля Богем”, „Мадма Баттерфляй” та інші. Відомо вона українській публіці з її провідних ролей в українських операх: „Катерина”, „Надгробок”, „Вільма”, „Запорожець за Дунаєм” і ін., як і з її участі в українських національних імпрезах та концертах. Співачка виконує репертуар не тільки українською, але й англійською, французькою, німецькою, чеською, італійською та іншими мовами. Разом з іншими, вона принесла українську вокальну творчість до залу біля 200 американських коледжів і університетів, де вона концертувала.

Василь Мельничин, оперний і концертний тенор, співатиме сольно та виступатиме в дуєті з Мартою Кокольською.

У Львові відбувся зліт „школи ідейного гарту”

Львів. — Тут недавно відбувся миський зліт активістів молодечих громадсько-політичних клубів ім. Ярослава Галана, яких у цьому місті є аж сто, — інформувала киянка „Літературна Україна”. Далше подає газета, що у цих клубах, до яких, мовляв, належить третина молоді міста, понад 70 тисяч юнаків і дівчат проходять „школу ідейного гарту”. Спочатку ці клуби були створені лише в студентських колективах університету і політех-

ВІДБУЛАСЯ ПРЕСКОНФЕРЕНЦІЯ З НАГОДИ ЧЕТВЕРТОЇ РІЧНИЦІ ПІДПИСАННЯ ГЕЛЬСІНСЬКИХ УГОД

Нью-Йорк. — У вівторок, 31-го липня, відбулася пресова конференція Групи сприяння виконанню Гельсінських угод одночасно в Нью-Йорку і Москві, щоб відзначити четверту річницю підписання кінцевого акту Гельсінської наради, яку підписали 1-го серпня 1975 року ЗСА, Советський Союз і 33 інші держави.

Члени Гельсінських груп, які зібралися на пресову конференцію в Нью-Йорку і в Москві, — там у помешканні Андрея Сахарова, — на протязі 50-60 секунд мали телефонний зв'язок, який правдоподібно перервався советськими властями.

Людмила Алексєєва, член основоволожних Московської групи сприяння виконанню Гельсінських угод і офіційний представник цієї Групи на Заході, підтвердила згідно з підвищеною телефонікою розмовою, що в той самий час проходила пресконференція в Москві, на якій крім Сахарова і його дружини Єлени Боннер присутній також Мальва Ланда, член Московської групи, Вячеслав Бахмін, член Діючого комітету проти наддування психіатрії в Советському Союзі, Тетяна Великанова, одна із членів попередньої ініціативної групи оборони прав людини в Советському Союзі.

Генерал Петро Григоренко, член Української групи сприяння виконанню Гельсінських угод, поінформовав присутніх на пресовій конференції в Нью-Йорку, що члени Української групи хотіли взяти участь на пресконференції в Москві, але їм не дозволила советська влада. Ген. Григоренко, член основоволожних Української та Московської Гельсінських груп, говорив українською мовою, підкреслюючи, що чужинські кореспонденти знаходяться тільки в Росії (РСФСР), і тому Українська, Вірменська, Грузинська і Литовська групи сприяння виконанню Гельсінських угод не можуть встановити зв'язків з чужинськими кореспондентами.

Нью-Йоркська пресова конференція почалася виступом Роберта Л. Бернстайна, президента Ради „видавничої компанії” „Рендом Гауз” і голови американського комітету сприяння вико-

нанню Гельсінських угод, в якому він ствердив про переслідування советською владою членів Гельсінських груп в СССР, з яких шістьнадцять членів перебувають у тюрмах та в концентраційних таборах, а сім перебувають на Заході, яких у більшості видалено з СССР проти їхньої волі. Він говорив також про десятих членів Харті 77, Гельсінської групи в Чехо-Словаччині, яких заарештовано й можуть бути суджені.

Бернстайн зазначив, що ЗСА повинні знайти „ефективний мирний шлях” для „висловлення свого негодуння про невиконання кінцевого акту Гельсінської наради” в Советському Союзі й Чехо-Словаччині.

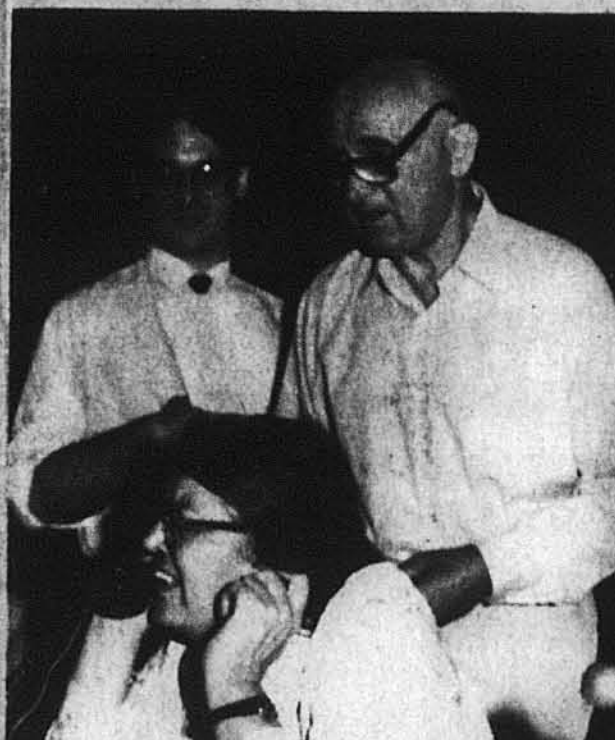
У своїй заяві Людмила Алексєєва з'ясувала цілі цієї пресової конференції та передала спільну заяву Московської та Американської Гельсінських груп, підкреслюючи, що ініціатива у справі спільної заяви вийшла від Московської групи.

У цій спільній заяві закликається створити незалежні від урядів Гельсінські групи в тих країнах, уряди яких підписали Гельсінську угоду, та навізувати зв'язки між усіма групами, щоб „допомогти народам із різних країн координувати свої зусилля для забезпечення прав людини в усьому світі”.

Завданням Гельсінських груп — оприлюднювати порушення людських прав, не звертаючи уваги в якій країні це сталось.

Алексєєва заявила, що Європейська конференція для справ миру і співробітництва в Београді не стала другим Мюнхеном дякуючи старанням і зусиллям Гельсінських груп. Вона висловила надії, що на конференції в Мадриді в 1980 році буде більше осягів у ділянці прав людини, як це було в Београді.

Александр Гінзбург, член-основоволожних Московської Гельсінської групи, один із п'ятих дисидентів, яких замінено 27-го квітня ц.р. за двох советських шпигунів, ствердив, що Гельсінські угоди, які зобов'язали підписаних виконувати Універсальну декларацію прав людини ООН, дали нам право боротися за звільнення всіх політич-

Людмила Алексєєва під час пресконференції в Нью-Йорку телефонним шляхом розмовляла з учасниками подібної конференції в Москві. За нею стоїть ген. Петро Григоренко і перекладач Адриан Каратницький.

(Світлина Рона Сохан-Габені)

них в'язнів у СССР і Східній Європі”.
Він подав для преси список заарештованих членів Гельсінських груп у СССР, перераховуючи членів Вірменської, Грузинської, Литовської, Української (О. Бердника, Д. Лук'яненка, М. Маринюка, М. Матусевича, О. Тихого, М. Руденка) і Московської груп, зазначаючи, що він „з наміром почав із імен найменш відомих американцям” тому, що всі члени груп заслуговують однакової уваги, в обороні яких треба робити відповідні заходи. Він додав, що в Советському Союзі й Східній Європі „тисячі політичних в'язнів”, останні новини про в'язнів, що перебувають у СССР, надзвичайно хвилюють: Ю. Орлов важко хворий, потребує опіки лікарів-спеціалістів. О. Тихий „помирає в в'язниці лікарні Свердловська, Урал”. В. Петкус і А. Шаранський „співають” в в'язниці Чістополя, Татарія.

Українську групу виконання Гельсінських угод репрезентував на пресовій конференції в Нью-Йорку ген. Петро Григоренко.

Американські жида обурені на Картера

Вашіngтон. Президент Джиммі Картер, порівнюючи минулого вітвіка палестинську проблему до руху за громадянські права в З'єднаних Штатах Америки, розгнівав лідерів американських життів, які гостро і публічно заперечували на цю заяву. Крім того, заява Президента потрапила деякими провідними життєвими діячами, як намагаються уряд ЗСА надати Палестинській Визвольній Організації (ПВО) більшого значення.

Натан Перлмуттер, крайовий директор організації „Анти-Дефамешейн Ліг оф Бнай Бріт” заявив, що він побоюється, що заява президента Картера є заплітанням виблудженням ПВО. „Ми побоюємося”, — заявив Перлмуттер, — що Президент приготував американців до евентуальних переговорів з ПВО, що було б суперечне з ранішими обіцянками”. Президент Картер і речники уряду категорично заперечили, що вони мають такі наміри.

Бертран Голд, екзекутивний віцепрезидент Американсько-Жидівського Комітету, відмітив, що роблячи таку аналогію, президент Картер зробив кривду для американського руху за громадянські права.

Розчарування заявою президента Картера було помітне також на конференції президентів головних життєвих — американських організацій, які заявили своє обурення з приводу заяв Президента. Один з учасників заявив, що „ми все ще налісємося, що заява Картера була припадковою”.

Майже від самого початку президенту Картера відносини між Білим Домом і життєвими організаціями були змінливими. У березні 1977 р. Президент, виступаючи на політичному мітингу в Клінтоні, Массачусетс, також заявив про потребу батьківщини для палестинських атаків, які терплять від багатьох років, викликаючи і тоді гострі протести з боку американських життів.

Однак, пізніша роль президента Картера у мирних переговорах між Ізраїлем і Єгиптом і його заходи у підписанні мирного договору між обидвома згаданими країнами була позитивно оцінена лідерами американських життів. Але незабаром знову не забарувало критичних голосів, бо в середині 1978-го року деякі жида вже закидали Картеру проарабські симпатії.

Гарис Морріс, екзекутивний директор „Ди Нью Йорк Урбан Ліг”, заявив, що заявка Картера є „надзвичайно невідповідна, не фортунна і помилкова”.

УКРАЇНСЬКА ГЕЛЬСІНСЬКА ГРУПА З'ЯСОВУЄ ХАРАКТЕР СВОЄЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Нью-Йорк (Пресова Служба ЗП УГВР). Дружеско винятки статті „Наші завдання”, що поміщена у четвертому випуску „Інформаційного бюлетеня” Української Гельсінської групи. Повний текст „Інформаційного бюлетеня”, що його одержало Представництво Української Гельсінської групи за кордоном, повинні ся друком у видавництві „Сучасність”.

„Українська Група розпочала свою діяльність в умовах посилення репресивних заходів та відвертої українофобської політики радянського уряду. На останньому партійному з'їзді в Києві перший секретар ЦК партії України виголосив свою промову російською мовою. Для послухів армії партійних активістів виступ Шербицького став сигналом для остаточного витіснення української мови з усіх державних установ, навчальних закладів, фабрик та заводів України. Без декретів, постанов, введення спеціальних статей у конституцію здійснено захід, який ще раз перекреслює національні права українського народу. Не було маніфестацій, штрайків, заворушень. Багатомільйонна нація пошени проковтнула внутрішній курс адміністрації України і почала пристосовуватись до нових обставин. Послух державного апарату і мовчання великого народу, над яким чинено нечуване насильство, повинні насторожити всіх чесних людей світу. Ажте таким спосібом можна злішити будь-який захід, наслідки якого тяжко передбачити...”

Наша активна громадська позиція протистояти тим які вважають, що в уніформованому суспільстві діяльність правозахисного руху не має якогось значного впливу на внутрішні політичні життя країни. І чи варто нести таку велику жертву, коли результати сумнівні?

Всупереч подібним міркуванням, ми переконані, що саме в суспільстві, подібному до нашого, острівці правозахисного руху можуть стати великою силою і

дати поштовх до його морального оновлення.

Ми далекі від рожевого оптимізму. Ми усвідомлюємо випробування, які чекають на нас. Але ми твердо переконані, що наша праця не пропаде даром. Вона потрібна тим, хто чекає підтримки в боротьбі проти беззаконня, хто шукає активної громадської позиції, на яку може оперти своє ослаблене сумління. Нарешті ми прагнемо відстояти свої елементарні людські права, бо переконані, що подаровані людським властивістюми, такі права хисткі і невинні.

Ми віримо у свою правоту та успіх. Ажте не можуть люди довго терпіти правопорядок, при якому чесні і мужні громадяни кидають до тюрми за конспірації тільки за те, що вони інше думають і не вміють та не хочуть лукавити.

Українська група сприяння виконанню Гельсінських угод і надалі буде знайомити українську та світову громадськість з фактами порушення:

- національних прав українських громадян;
- національних прав представників інших народів, що населяють Україну;
- релігійних прав; прав на свободу думки, слова і поширення інформації;
- прав на освіту, працю, пенсійне забезпечення незалежно від політичних поглядів і релігійних переконань;
- прав вільного вибору місця проживання;
- прав на відкритий розгляд усіх судових справ, в тому числі і політичних;
- прав, визначених статутом політв'язнів, у місцях ув'язнення;
- прав, що захищають гідність, здоров'я, життя політв'язнів у концтаборах та тюрмах...

Члени Групи: Оксана Мешко, Олександр Бердник, Іван Кандиба, Віталій Калитченко, Василь Стрильов, Петро Січко, Василь Січко, Ніна Строкотова, Юрій Литвин, Василь Овсиско.

РУМУНІЯ ВІДКИДАЄ ВАЛЮТУ СОВЕТСЬКОГО БЛЮКУ

Букарешт. Румунський уряд видав нові розпорядження, вимагаючи від всіх закордонних туристів платити за бензину й олію у твердій західній валюті. Ці розпорядження, у розарі літнього сезону над Чорним морем, спричинили це, що тисячі туристів з комуністичних країн Східної Європи задержано на кордонах Румунії, які не мають західних грошей, а валюту їхніх держав румунські власті відмовляються приймати.

Згідно з опінією західних дипломатів, останні потягнення румунського уряду являються найповажнішим розривом ринкової системи, зорганізованої Москвою, відомою під назвою Рада для Взаємної Економічної Допомоги („Комекон”), та на ділі представляє собою відкидання цілої системи „Комекону”.

Мадярщина й Чехо-Словаччина заборонили своїм громадянам відвідувати Румунію чи переїжджати через Румунію до Болгарії. Сподіюється, що такі самі заборони видадуть також інші комуністичні держави Східної Європи, головне Польща й Східна Німеччина.

Цьому румунському розпорядженню надають особливого значення тому, що його видав Букарешт саме в той час, коли румунський президент Нікола Чаїшеску конферував з Леонідом

Брежнєвим в Криму. У минулому Румунія дуже часто відмовлялася від закордонної і економічної політики СССР, або цілого советського блоку. Останній відмовлявся дати згоду на збільшення свого воєнного бюджету, на яке погодилися інші держави Варшавського Пакту, але Румунія ніколи досі не відмовлялася від спільної і скомплікованої виними товарів, грошей та всякого рода інших економічних зв'язків із сателітними державами як Советським Союзом.

З уваги на те, що її запаси нафтової ропи дуже вичерпалися, Румунія рішилася зрівняти зі системою виними грошей і товарів „Комекону”. Ціна на бензину піднялася до 2,50 долара за галлон, і закордонні туристи мусять платити за неї в американській, британській, швейцарській і західнонімецькій валютах. Туристи з комуністичних сателітних держав можуть платити своїми грошми тільки тоді, коли Румунія закінчить спеціальні договори з поодинокими сателітними державами.

Минулого року понад 800,000 польських туристів відвідало Румунію, але перекладало через Румунію до Болгарії, і також сотки тисяч туристів з Мадярщини, Чехо-Словаччини і Східної Німеччини відвідали Румунію.

СВОБОДА
UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Mondays and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07303.
Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N.J. Accepted for mailing at special rate of postage provided for by Section 1130 of Act of October 3, 1917 — authorized July 31, 1978.
P.O. Box 346 Jersey City, N.J. 07303

Справа САЛТ II

У 1972-му році тільки два сенатори голосували проти ратифікації першого договору між ЗСА та Советським Союзом в справі обмеження стратегічної атомової зброї (САЛТ I). Тепер, коли през. Джиммі Картер і советський лідер Леонід Брежнев у Відні підписали новий договір в тій справі, тобто САЛТ II, то виникає питання, чи біля половини із 100-членного Сенату може голосувати проти цього договору, а для ратифікації САЛТ II треба згоди двох третей, отже, 67-ох сенаторів.

Зміну в наставленні сенаторів частинно можна пояснити тим, що деякі законодавці ліберальніших поглядів, і то з обох політичних партій, вважають, що САЛТ II не спричинить до припинення перегонів у зброєнні, а тільки змінить характер тих перегонів. Ті сенатори вважають, що постанови САЛТ I дозволяють Америці та Советському Союзу розбудувати чи поліпшувати деякі роди зброї, хоча встановлюють обмеження на інші. Тому деякі ліберальні демократичні та республіканські сенатори вже заявили, що голосуватимуть проти ратифікації САЛТ II.

Однак, головна опозиція до САЛТ II — це консервативні та помірковані сенатори з обох політичних партій. Вони, вказуючи на попередній досвід, твердять, що немає великих підстав сподіватися, що новий договір із Советським Союзом спричиниться до мілітарного балансу між ЗСА та СССР, чи до припинення постійного зросту потужності Советського Союзу, а також послаблення оборонної спроможності Америки.

Від підписання САЛТ I проминуло 7 років і продовж того часу показалося, що не пощастило досягти ніякої з головних цілей цього першого договору. А головні цілі САЛТ I, на думку Вашингтону були: припинити коштуванню конкуренції між ЗСА та СССР в ділянці стратегічної атомової зброї; запевнити безпеку цих двох світових надпотуг шляхом обмеження чи навіть зменшення кількості ядерної зброї; зменшити можливість вибуху атомової війни.

САЛТ I не зміг припинити намагання Советського Союзу здобути військову перевагу на всіх об'єктах світу. А ця невдача спричинилась до того, що не пощастило досягти вищезгаданих трьох цілей першого договору, намічених Вашингтоном у 1972-му році. З уваги на те, що Москва далі старатиметься здобути гегемонію над світом, перегони в зброєнні продовжуються, але з тією різницею, що Советський Союз «біжить», а З'єднані Штати Америки «шкандибать».

Велика кількість спеціалістів-аналітиків твердить, що якщо ця тенденція продовжуватиметься, то до половини 1980-их років, або навіть раніше, Советський Союз здобуде військову перевагу над Америкою і тоді може заіснувати загроза, що Москва відважиться розпочати війну проти ЗСА.

А все дійсно вказує на те, що Кремль таки планує здобути мілітарну перевагу над ЗСА. Розвідки країн Заходу доводять, що Советський Союз на військовій цілі видає від 13 до 15 відсотків із свого загального національного приходу, а Америка — менше ніж 5 відсотків. Чи ця статистика вказує, що Москва дійсно бажає мілітарного балансу із ЗСА, як це твердять прихильники САЛТ II?

Навіть коли Москва вже підписала САЛТ II, то беручи до уваги факт, що вона постійно порушувала постанови САЛТ I, як і всі інші міжнародні договори, то напевно порушуватиме і новий договір щодо обмеження стратегічної атомової зброї. Центральна Розвідка Агенція (СІ-Ай-Ей) повідомила, що Советський Союз ще в кінці минулого року розпочав виробовувати ракети, які можуть бути виванувані 14-ма ядерними стрільнями, замість 10-ма, як це дозволяє текст САЛТ II, і то розпочав ці виробовування зараз після переговорів державного секретаря Сайруса Венса зі советським міністром закордонних справ Андреем Громиком саме відносно САЛТ II. Можна припускати, що Москва в такий спосіб «додержуватиметься» і інших постанов нового договору щодо обмеження стратегічної атомової зброї.

Отже, треба надіятися, що Сенат ЗСА відмовиться ратифікувати САЛТ II, не зважаючи на те, що його вже підписали президент Джиммі Картер і советський верховодя Леонід Брежнев. Цього вимагає безпека Америки та цілого вільного світу.

АНАТОЛІЙ КУЗНЕЦОВ І ЙОГО „БАБИН ЯР“

[3]

Жиди твердять, що в Бабиному ярі загинуло 120 тисяч жидів, але якщо ми приймемо навіть ту меншу цифру, то вона також є жахливо страшною і все це репрезентує один найбільших злочинів в історії людства. Цей злочин неповинен цивілізований нарід, який уважав себе високочисельним, а мені здається, що культурна людина не відбере життя другої людини, бо життя є неповторний дар Божий і тому той, хто відбирає від другого цей великий Божий дар стає обвинником — бандитом.

Кузнєцов у кількох місяцях книжки звертається з благанням до людей і народів доброї волі, щоб вони вже не допустили до подібних вбивств людей тепер і в будучому. Він каже, що в країнах з диктаторськими системами такі злочини ще можуть повторитися.

Кузнєцов уміє зацікавити читача навіть цією понурою тематикою. Він не допускає до того, щоб опис трагічних подій ставив нудним читачеві і тому час від часу вплітає цікаві діалоги персонажів, які дають читачеві уяву про життя в Советському Союзі перед війною. В декількох місцях його опис є такий динамічно зворушливий, що такі заставки читача (принаймні читача з „м'яким“ серцем) орословляють.

Тому, що в цій книжці Кузнєцов так багато пише про Україну та український нарід, для українського читача стає цікавим довідатися про національне почуття автора. Наприклад, мені виглядає, що в часі писання „Бабиного яру“ національне почуття Кузнєцова є немов роздвоєне, або зовсім не визначене. В одному місці Кузнєцов зовсім жорстоко називає своїх найближчих товаришів „гібридами“. Батьки двох його найближчих товаришів

ОДИНАДЦЯТЬ ДНІВ З ВАЛЕНТИНОМ МОРОЗОМ

Частина IV

У трьох перших частинах цієї розповіді подано про події від вечора, 27-го квітня 1979 р. тобто від часу, коли з'явилася Валентина Мороза, аж до середи, 2-го травня 1979 року. У частині IV-й подано події з четверга ранку, 1979 року аж до вітрянки рано, 8-го травня, 1979 року — до часу, коли Мороз перестав бути під опікою Українського Народного Союзу.

Четвер, 3-го травня 1979 р.

Біля 11-ої години ранку того дня, після снідання, ми вдвоє з Морозом поїхали прямо на 5-ту авеню в Нью Йорку до крамниці з вбранням, щоб відібрати два костюми, що закупили для п. Мороза посадинок Нью Йорку Едвард Кач. Костюми, абсолютно поправлені, чекали на п. Мороза. Він одягнув один із цих двох і ми вийшли з крамниці. Як що б не коротко стрижене волосся Мороза, то кожний міг вважати його за типового американця.

Після цього ми поїхали в іншу частину міста Нью Йорку, до іншої крамниці з вбранням „Брук Бродерс“, що приміщується в околиці Світового Торгового Центру. Фірма „Брук Бродерс“ належить до крамниць крамниць чоловічого вбрання і ми туди прибули на запрошення головного радного УНСоюзу Миколи Хоманчука, який там працює. Коли розселилось по крамниці, хто цей покупець, прийшло пів тусни працівників включно з шефом і його заступником, щоб обслужити В. Мороза. Пан Хоманчук допоміг п. Морозу вибрати три дуже гарні костюми і дошовик. Коли п. Хоманчук довідався, що ми маємо дуже мало часу, він скоро взяв виміри ші п. Мороза, рамен, обводу грудей і пояса і на підставі цих вимірів він вже сам полагав закупити сорочку, краватку, спідницю, білизну, шкарпетки і т.п. Пан Хоманчук був навіть так ввічливий, що на другий день приніс сам всі ті речі до Головної Канцелярії УНСоюзу. Ми вибрали один костюм, в якому ми вважали, що В. Мороз повинен бути в Гарварді, в ньому бо він виглядав як професор Гарварду.

Коли Мороз вийшов до нашого бюро, можна було почути тихі оклики подиву наших працівників, бо Морозові знаменито підходило до його нове вбрання.

Пан Мороз був готовий до дальших інтерв'ю з засобами масової інформації.

На нашу пропозицію, щоб він перейшов докладні медичні badania, він відповів: „Найперше куймо залізо, поки гаряче“. Пан Володимир Сохан був підготовив уже дальші інтерв'ю на кілька днів наперед. Ми мали знаменитих перекладачів на кожну бажану мову: пп. Зенон Сниклик і Василь Тершаковець на англійську, п. Любомир Дунаковський на єспанську, а п. Євген Федоренко на російську.

Вкінці п. Мороз погодився на зустріч з українською пресою. Про його рішення ми повідомили УКАА і просили, щоб вони підготували пресову конференцію. До нас доходили чутки, що вже навіть редактори „Свободи“ нарікали, що вони повинні вже якісь мати нагоди перестати інтерв'ю з п. Морозом.

Після різних додаткових інтерв'ю, п. Мороз зустрівся з делегатами Української Головної Визвольної Ради („двійкарі“) в особах пп. Миколи Лебеда і Романа Купчинського.

По дорозі до бюро, я пригадав п. Морозові, що починаючи з дня 13-го травня 1979 року Головний Уряд УНСоюзу буде мати свої річні наради на Союзі і всі були б дуже вдячні, коли б він в тому часі відвідав Союзівку і відпочив там один або два тижні, а при тому привітав 26 членів Головного Уряду і його 11 почесних членів з нагоди 85-річчя Українського Народного Союзу.

„Самозрозуміло, — відповів п. Мороз. — Як виглядало б, якщо б я не привітав своїх господарів і не поглянув ім“. Мені було дуже приємно це почути, бо я знав, що то буде підйомом для членів Головного Уряду, які телефонували майже кожного дня до Головної Канцелярії, щоб довідатися про його здоров'я і його цілі.

Подібне запевнення дав мені п. Мороз ще перед тим, у вітторок.

Того пополудня ми вислали телеграму до Блаженішого Патріарха Йосифа, до президента Джиммі Картера і до державного секретаря Сайруса Венса. Це все полагали п. Сохан. У додатку ми надрукували в „Свободі“ заклики до наших членів як також до всіх українців доброї волі, щоб вони писали листи подяки до всіх тих сенаторів і конгресменів, які причинилися до звільнення п. Мороза. Того ж дня такі листи написали всі члени Екзекутивного Комітету УНСоюзу.

П'ятниця, 4-го травня 1979 р.

До бюро ми прибули біля год. 1-ої по полуночі. Нас привітали члени хору української католицької церкви Непорочного Зачаття з Мамі, Флориди, які в тому часі відвідували приміщення Головної Канцелярії УНСоюзу. Вони були приїхали до Нью Йорку, щоб відповісти св. Літургії в українській католицькій церкві св. Юра. Хористів супроводжував п. Андрій Кейбіда з Мейлвуду. Н. Дж. Хор, що його диригентом є п. Тед

(Продовження на стор. 3-й)

діточих літ також були мішаними подружжями. Батько одного товариша був жид, а другого — поляк.

„Принаймні в тому часі питання нашого національного походження не цікавило нас. Усі ми ходили до української школи, а українська мова була нашою рідною мовою“, сказав на сторінці 138.

Безумовно, що мішаним подружжям з негативним явищем в народі, який так як український нарід ще бореться за національне визволення.

Можна припускати, що це невирішення національності автора відбилося у книжці і як в наслідок того він не має встановленого терміну на Київську державу. Раз він називає її правильно як „Русь“, а другий раз називає її „Росія“, князі: Володимир Великий, кн. Ольга, Ярослав Мудрий та інші, у книжці один раз з українськими князями а другий раз російськими. Здається, що ці недомогання не є продуктом тенденційної чи злої волі.

І сьогодні на еміграції перебуваючи в українських громадах мішаним подружжям приходить прийти до висновку, що в більшості вони дають негативний наслідок хоч би тим, що такі подружжя дають людей, яким не раз є тільки самим визначити своє національне походження. Безумовно, що це незвичайно складна проблема і ми, котрі не маємо цієї проблеми, не в силі збагнути її дуже делікатного ускладнення. Здається, що внутрішній боротьба дітей мішаних подружжів робить не одного з них нещасливими на пункті широкого й чесного встановлення своєї національності. Боротьба за таке встановлення в деякому з них може тривати ціле життя і досмертно залишатися невирішеною.

Правда, Кузнєцов у його названій книжці ні разу не робить українському народові якогось докору так, як це він робить у багатьох місцях книжки докорюючи росіянам за гноблення українського народу як під час панування царів білих, так і червоних.

З розмов персонажів книжки і цитованих документів виходить, що серед українського народу в основному існує дві історіографічні школи. Одна з них советсько-режимна, яка уважає староруську державу київської доби чимсь окремим, що пізніше дало зародок трьом східнослов'янським народам — українському, російському і білоруському. Друга школа уважає український народ прямим нащадком української Княжої держави. Сам автор

(Продовження на стор. 3-й)

ПОГЛЯД У МАЙБУТТЯ УКРАЇНСЬКОГО ШКІЛЬНИЦТВА

(2)

Проблему зменшення фреквенції в наших школах треба розглядати у двох площинах: соціологічній і педагогічній.

Зупиняючись на соціологічних умовах нашого життя, в першу чергу треба взяти до уваги зменшення населення у високо розвинутих індустріальних країнах, даліше мобільність життя в Америці (нпр. одержавши працю у місцевості, де немає українців, і ціла родина туди переноситься), а вкінці треба додати зупинитися над питанням асиміляції, яка ніде правди не стала помітною згодом, коли на сцену нашого громадського життя почало виходити нове покоління — діти емігрантів. Уродженці в Україні, або в тимчасових українських поселеннях у західній Європі, виховані в українській атмосфері родинних домів, але одночасно в імпортному дошкільній американській школі, — вони, діти емігрантів, почуватимуться ще приналежними до української спільноти, але не тільки до української. У багатьох із них з'являються у мові англійські слова, інші перекладають вголос на англійську мову, хоч добре знають українську. В них відмінний підхід до українських проблем. Життя сприймають у великій мірі під аспектом прагматизму, а то й матеріалізму. На перше місце висувають свою особу, а даліше спільноту, багато часу присвячують особистій розвазі, отже немає вже місця для дошкільної суспільної праці. Та й цю суспільну працю розуміють радше як переведення якоїсь короткотривалої акції чи зорганізування імпрези: з'їзд, бал тощо.

Це в загальному звичайно. Наставлення цієї молоді до такої проблеми, як українське шкільництво, особливо українське шкільництво, є відвертими і особистими наставленнями до всіх українських, а тим більше українознавчих шкіл, інші ще посилюють, але не з переконання, а радше тому, що там більша дисципліна, вищий моральний рівень, може і зі страху, щоб дитина у вільний час, наприклад, у суботу, не пошла у зле товариство, або й під впливом певного роду пресії укр. дошкільця. Від часу до часу включаються ще в переведення якоїсь акції в користь школи. Отже від української громади зовсім не відходять, але стоять так би мовити на її окраїнах.

Чому? Проф. Майкел Новак у своїй книжці „The rising Ethnics“ вказує на те, що: а) у слов'янських народів сильніше, ніж в інших, закорінені національна культура у всіх її проявах, хоч прикриті на верствами американізму, б) консерватизм, в) сильніший духовний зв'язок з батьками і предками.

Однак, приглянувшись до новій генерації доглянемо у її нутрі ще підгрупу, наснажену більшим ніж пересічно ідеалізмом до життя, починаючи від найближчої родини. За її допомогою вказують найперше багато більше зацікавлення і до проявів української культури, а даліше часто перебуваючи і пізнаючи українське дошкільця, одні вгніблюються навіть в українську культуру, інші шквалюють суспільно-політичними видами в нас в Україні. Це ті, які об'єдналися в Комітеті оборони чи допомогли українським політичним в'язням, це ті, які включилися у працю здвиження Інституту Українських Студій при престижному Гарвардському університеті, це ті, які працюють у наших молодечих організаціях, це ті, які ведуть наше церковне і економічне життя, і це ті, які стоять у провіді нашого шкільництва сьогодні, тобто керують Батьківськими комітетами, опікунськими установами українознавчого шкільництва, або працюють учителями.

І власне тим молодшим і молодим активним членам нашої спільноти, зокрема тим, які зацікавлені у нашому шкільництві, завдячуємо, що наші українськості школи, хоч і в зменшеному числі, проіснували 30 років, хоч в 50-их роках виступали ім найбільше 10 років життя!

Вони власне потягують за собою масу непереконаних батьків щодо важності українського шкільництва й стримують асиміляційний процес сучасної нашої дітвори.

І як довго українська спільнота видаватиме зі своїх рядів таких одиниць, що матимуть у своїй увазі не тільки своє добро, але й потреби нашої громади, та використовуватимуть умови свободи для творення нових виявів росту нашого шкільництва, а у зв'язку із тим ростом нової молоді української людини, так довго наше шкільництво існуватиме.

Швидко просувається життя. Школа заскакує нас нові події, нові несподіванки. Американський соціолог Тефлер каже, що за останніх 100 років людство зробило найбільший поступок ніж від початку християнської ери до XIX ст.

І українське шкільництво повинно крокувати з поступом. У трьох площинах добуємо потребу змін: а) більшої активізації молодих учителів у шкільній проблематиці, б) зміни в шкільних програмах, в) постачання нових навчальних посібників, матеріалів чи підручників.

(Продовження буде)

виразно не визначає себе прихильником однієї з цих шкіл.

„Розділ оригінальних документів“ має кільканадцять копій німецьких розпоряджень виданих до населення міста Києва. Усі вони тільки підсилюють документальність кінцяється погрозою смерті за його невиконання чи недодержання.

Усі ті німецькі розпорядження трактували населення Києва і цілої України як живий інвентар зовсім позбавлений права власної волі. У рамках тих розпоряджень німці переводили справжній грабунки не тільки Києва, але також переводили грабунки цілої країни і цілого народу. Ті розпорядження силою відбирали від населення почуття вської гуманності, бо під загрозою смерті не можна було дати притулку людям жидівського походження і треба було зголошувати, коли хтось знав де і хто із жидів переховується.

Безперечно, такі розпорядження влади були на руку людям тільки типу доношників, а фактом є, що такі люди знаходяться в кожному народі, подібно як злодії і бандити.

Ситуація і безправ'я українського народу на його власній землі повні характеристики тодішній саркастичний вислів „псам і українцям вступ заборонений“. Німці в Україні направили придержувалися такої неслухняної засади. Вони жорстоко і брутально поведилися з українським населенням і то не тільки так поведилися військова влада, але також так поведилися й цивільна німецька адміністрація. Вона приглядалася, а властиво, як каже автор, німці навіть не хотіли дивитися на місцеве населення в Україні. Вони справжніми до Києва свої родини з дітьми і коротким розпорядженням „Нур фір Дойче“ відіслали себе від українського населення.

Автор на власні очі бачив як спеціальний трамвай із німецьких дітей з курортної місцевості біля Києва. На зупинці ті діти плавали через вікна на киян, які стояли поблизу трамвая. Цей факт тільки свідчить про те, як батьки тих дітей ставилися до українського населення. Скоро німці навіть почали вживати советського терміну „ворог народу“, окреслюючи цією назвою всіх тих українців, яких посуджували в українському націоналізмі. Про це Кузнєцов пише у розділі п. 3. „Вороги народу“.

Інтенсивну нагірку на українців почали німці замкнен-

АДРІЯНОВІ ЛАПИЧАКОВІ НА ПРОЩАННЯ

(Слово на Панахиді 31-го липня 1979)

Це вже так прийнялося, що коли наступав неминуха для нікого і болуча для всіх хвилина останнього прощання на цьому світі, тоді згадується все добре, все велике і все славне, що вчинили і по собі залишили той, на кого прийшла черга на це останнє прощання вже без його активної участі.

Багато дечого такого доброго і славного можна б сказати і на останнє прощання Адріяна Зіновія Лапичака, якого сьогодні супроводимо в останню тусню путь, путь у вічність.

Але тут мимоволі насунується на думку один приклад найбільшого в нашій історії такого острайного прощання, коли супроводили в цю останню путь найбільшого сина України, Тараса Шевченка. Тоді, коли його ховали на Чернігівській горі в Каневі, священик Максимів, промовляючи над могилкою, запитував: „Чий це прах шестує, що його провадить з такою любов'ю і пошаною? Чи мужа сповненого бойових заслуг? Чи достойника, що прославив себе на полі політичної діяльності, що діяв силою влади і закону? Ні, браття! Це Тарас Шевченко. Хто ж його не знає?“

Не для порівняння, а тільки для прикладу згадуємо про це, бо подібно можна сказати і на прощання св. п. Адріянові. Кого ж бо ми прощаємо сьогодні з такою любов'ю, пошаною і жалем? Чи великого громадсько-політичного діяча, чи провідника однієї з багатьох наших установ, про яку ми писали газети? Ні, браття! Ми прощаємо Адріяна Лапичака, хто ж його тут не знає? Хто не знає тієї чудової людини з великої літери, ім'я якої стало майже символом і синтезом найкращих і найближчих чеснот. При всій його скромності, він знав більше, він виконував швидше і краще, він висловлював мудрість від багатьох з тих, про яких пишуть газети. У праці і під час відпочинку, у громадстві і в родині, між друзями яких мав багато, і між суперниками, якщо такі траплялися, Адріян був і залишиться поняттям добра і краси, рішучості і справедливості, суворості до себе і поблажливості до інших, залишиться поняттям чудової людини, створеної на образ і подобу Божу. Я можу це твердити, бо я знав його, а з ним працював, дебатую, часом сперечаюся, а принагідно і розважався.

І не тільки я, але — я впевнений — і провід та всі працівники Українського Народного Союзу і видавництва „Свобода“, з якими світлою пам'яттю Адріяна довгі роки, а його дружина пані Люба весь час свого побуту в Новому Світі тісно зв'язані своєю працею та в (Закінчення на стор. 1)

Крім шкільних класів, в обох будинках були також мешканці квартири і коридорів з цієї нагоди я можу покликати тут на свідок членів патріотичної родини Ванішків, що мешкали в домі під ч. 97, а нині живе розпорошена в ЗСА і Канаді, або нашою визначеною вченою д-рою Іваною Лисською-Рудницькою, тепер професора Едмонтонського університету. Свої дитячі роки провів пан доктор, товариш наших подорожніх забав, при вс. Горюдькій ч. 95, де проживав з своєю матір'ю, с. п. Міленю Рудницькою.

Хотів би ще звернути увагу авторів „Лавської братії“, що наші улюблені катехізми не був о. Василь, а о. Василь. Чи належав він до якогось монашого чину — про це не може нічого сказати, але пам'ятаю, що він носив прекрасну чорну бороду, а на закінчення шкільного року в 5-й класі я отримав з його рук, „а насороду пильності“, книжку „Син України“.

Іскр

ням редакцій „Українського слова“ і „Барабана“. В цьому розділі на сторінці 218, в клямах (а це означає, що це додаток до видання з 1970 року) написано: „Редактор „Українського слова“ — Іван Рогач і видатна поетеса Олена Теліга, яка була головою Союзу Письменників і редактором „Барабана“, а з ними також багато кореспондентів до обидвох публікацій, були убиті в Бабиному ярі. Рівночасно з цим переведено на широку скалю арешти і розстріли українських націоналістів скрізь по Україні“.

У Києві німці перейменували німецькими назвами головні вулиці. Наприклад, Хрещатик мав називатися „Фон Айхорнштрассе“, бульвар Шевченка — „Ровноверштрассе“. Парафразаючи українську народну мудрість можна сказати, що „іберменші“ ще не зловили, а вже почали скубити.

Сьогодні всі німці, сказавши висловом Караса із „Запорожжя за Дунаєм“, „перевернулися“ в демократів, або в комуністів, але нам жертвам звихненої німецької ідеології „іберменші“ тяжко повірити в таку царіану трансформацію. Українська народна мудрість каже, що „чим горнечі накіпів, тим воняти буде“. Велика частина німецького народу хитро-мудро позувала кари за звородні злочини, але цим кон'юнктурно політичним викрутом німці не позбулися вини, за яку пляма на німецькому народові залишиться на довгі століття.

Кузнєцов також не церемониться із злочинами Москви, яких вона доконувала і доконує в Україні. У розділі книжки п. 2, „Канібалізм“ він описує страшний візирець такого канібалізму, який мав місце в Україні в часі великого і штучно створеного голоду в 1933 році. Він каже, що під час того голоду загинуло 7 мільйонів населення. Зрозуміло, що більшість цього розділу книжки написана товстим друком, а це означає, що в советському виданні „Бабиного яру“ читач не знайде цього розділу.

Так само товстим друком написана значна частина розділу „Київський Печерський Монастир“, бо тут автор осуджує большевиків за те, що вони атакували перед німцями підмішували Хрещатик, Десятинну Церкву, Монастир св. Михайла та інші історичні пам'ятки українського народу. В цьому розділі в клямах написано:

(Продовження буде)

Градация в Академії св. Юра в Нью Йорку

Дня 10-го червня ц. р. в Академії св. Юра в Нью Йорку, відбулася 8-ма з черги градация. Абсолютно було 34.

Закінчення студій у Академії св. Юра почалося Службою Божою для градуючих та їхніх гостей у церкві св. Юра. Богослуження відправив о. Й. Сембрант, ЧСВВ, учитель релігії у цій школі.

Після Служби Божої абсолютні повернули прощесію до шкільної аудиторії. Після відспівання американського та українського гімнів, о. д-р. Володимир Гавліч, парох церкви св. Юра, надав деякі пояснення щодо самої градуючої та роздав студентам дипломи. Отже, протоігумен Патрік Пашак звернувся до студентів за святочним словом. Відтак промовляв салютаторію Олександр Сисак, другий з черги найкращий учень. Виследилося слово мав найкращий учень 12-ї класу Іван Лешук.

Під час градуюції роздано такі нагороди: 1.000 доларів найвищу нагороду, що її уфундували Михайло та Сабіна Туранські, призначено Іванові Лещукові. 750 доларів одержав Олег Сисак, фінансувала Федеральна Кредитова Кооператива „Самопоміч“ у Нью Йорку. Від Батьківського Кружка при Академії св. Юра за найкращі осяги з української мови отримала Софія Зелик, у сумі 500 доларів. Від Українського Народного Союзу за високі осяги в науці 500 доларів принало

ОДИНАДЦЯТЬ ДНІВ...

(Продовження зі стор. 2)

Максимович, відспівав п. Морозові декілька пісень, між іншими „Засяло сонце золоте“ і „Многая Літа“.

Пан Мороз був захоплений, коли дізнався, що більшість членів хору, це друга, третя і четверта генерація українців-американців, які далі люблять українську культуру, пісні і танці.

Він сказав декілька гарних слів до хористів, а після того відфотографувався з ними. Це була кульмінаційна точка в їхній подорожі на північ.

Між ними, з якими того дня Мороз відбув інтерв'ю, були редактори „Свободи“ і англомовного „Українського Тижневика“. Головною роллю в цьому інтерв'ю відіграв ред. Євген Федоренко, який під ту пору сповідав обома мовами Редакційної Колегії.

Вкінці нам вдалося переконати п. Мороза, щоб він піддав докладним лікарським баданням і п-ї Ульяна Дячук замовила на цей вечір лікарів. Я відвіз п-ї Дячук і п. Мороза до канцелярії лікаря і там їх залишив, а сам поїхав до Нью Йорку, щоб взяти участь в Панахиді по св. п. Юліянові Ревасі, колишньому прем'єрові Карпатської України. На Панахиді я вголосив промову в імені УНСОУ. Покійний Ревас був моїм особистим приятелем і дорядником на протязі довгих літ.

Після Панахиди я поїхав назад, щоб забрати п. Мороза. Мушу признатися, що я хвилювався, не був певний, які будуть висліди лікарського бадання. Коли я ввійшов до хати, де був п. Мороз, я глянув на п-ї Дячук і на нього, щоб з виразу їхніх обличчя дізнатися про висліди бадань. Нічого замітного я не зауважив. „Ну“ — я запитався. „Він є цілком здоровий“ — відповіла п-ї Дячук. — тільки має низький тиск крові, який як лікар сподіється, підійметься з хвилювання, коли він трохи відпочине“. „Дякувати Богу“ — я сказав, бо якщо б його стан здоров'я був злий, українські лікарі розіп'яли б УНСОУ за те, що скоріше не заарештував лікарських бадань. Тагар неспівності вступили в моїх грудей.

Лічачи домі, ми говорили про пляни на наступний день. Перший, аластивий плян був, що п. Мороз зустрінеся о год. 9-й ранку з президентом УККА, проф. Левом Добрянським, адміністративним директором УККА п. Іваном Базарком і д-ром Володимиром Душником, редактором „Українського Квартальника“. О год. 10-й ранку п. Мороз мав би забрати з дому УККА члени Визвольного Фронті і з ними він мав би залишитися до год. 4-ої по полудні. Описав його мали б завести до його дому.

Валентин Мороз змінив повищий плян і не хотів більше на цю тему дискутувати. Він погодився тільки на заплановану давнішу зустріч у неділю з представниками керівних органів УККА.

Ми приїхали домі, погодили декілька телефонічних розмов і пішли спати.

Субота, 5-го травня 1979 р.

У п'ятницю увечері, ідучи додому, п. Мороз сказав мені, що він не хоче зустрічатися у суботу, о год. 9-й ранку з панамі з УККА, бо він перевтомлений і хоче вранці поспати бодай до год. 11-ої. Тоді заберуть його представники Визвольного Фронті і заведуть знову до його дому біля год. 4-ої по полудні.

Я прибув до канцелярії УККА о год. 9-й ранку, виявивши проф. Добрянському, п. Базаркові і д-рові Душникові, які там уже чекали на п. Мороза, що в останній хвилині зайшли зміни в плянах; замість їх перепросив. Після цього ми всі вчирку пішли до української католицької церкви св. Марії, де відбувалася св. Літургія за душу померлого Юліяна Реваса. Після св. Літургії ми всі знову вчирку поїхали на український католицький цвинтар св. Духа в Гемптонбургу, Н. Й., де поховано св. п. Юліяна Реваса.

Моїм автоном ми їхали всі тому, щоб спільно могли продискутувати кожний аспект справ, пов'язаних з п.

Морозом. Я голосно повторив усім, щоб вони добре чули і щоб часом не акралися якась помилка, що УНСОУ будь-коли перешкодив п. Морозові в його бажаннях зустрітися і говорити з поодинокими людьми чи організаціями. Вже на самому початку ми поінформували УККА, що тому, що він є нашою центральною організацією і тому, що п. Мороз належить до цілої української громади, УККА повинен планувати його виступи, а ми будемо поступати згідно з директивами УККА.

З наміром, щоб не дати притоки до задротів деяких організацій відносно УНСОУ, я погодився на те, щоб найближча пресова конференція з представниками української преси, яка була запланована на наступний понеділок, відбулася у домі УККА, а не в приміщеннях УНСОУ.

Я повернувся домі о год. 4-й по полудні, залишивши скоріше похоронні відправи, щоб бути вдома, коли п. Мороз повернеться. Моя дружина поінформувала мене, що зараз після того, як я вранці вийшов з дому, до п. Мороза було багато телефонів і швидко опісля прибула делегація враз із пані Славою Стецько і забрали п. Мороза зі собою.

Пан Мороз повернувся додому біля год. 11-ої вечора, саме в час, коли на телебаченні — канал ІЗ показували останній розділ фільму „Тіні забутих предків“. Валентин Мороз сказав, що вперше він бачив цей фільм ще вдома. Перед тим, як ми пішли спочити, ми ще дещо говорили. Цілий провід організації Визвольного Фронті був присутній на щоденній конференції з п. Морозом. Що саме було там дискусювано, я не знаю, за винятком справ, які вчинили на денне світло на протязі двох наступних днів.

Неділя, 6-го травня 1979 р.

Вранці ми довго спали, зліли полуденок і зразу поїхали на умовлену зустріч з представниками УККА, Екзекутивного Комітету і Крайової Ради.

Валентин Мороз говорив добре. Його прийняли також гарно. Але тоді можна було почути від п. Мороза одну суперечку завагу. У цей час, коли п. Базарко представляв репрезентатив організації-членів УККА і сказав: „Не зважаючи на те, що до цього часу Ви були під контролем Українського Народного Союзу“, — він хотів продовжувати, щоб закінчити речення, то п. Мороз перервав п. Базаркові і сказав: „То вони так думають“. Я поминув що завагу і приписав її на карб гумору п. Мороза.

На цей вечір п. Мороз мав домовлену зустріч з генералом Петром Григоренком.

Перед закінченням зустрічі з представниками УККА, мене поінформовано, що п-ї Стецько запросила п. Мороза на Свячене, що його влаштувала СУМ-А в Домі Визвольного Фронті.

Мені було сказано, що за годину я можу забрати п. Мороза зі Свяченого. Коли я прибув до дому Визвольного Фронті на домовлений час, щоб забрати п. Мороза, він саме входив на залу.

Пана Мороза посадили за головним столом, побіч п-ї Стецько. Я теж сидів за головним столом. Незвичайно радісно було глядіти на членів СУМ-А, на літій і молодих дівчат, зодягнених в українські народні одяги, які віддавали честь п. Морозові, даруючи йому квіти, дрібні подарунки. Вони виводили теж українські великодні гагілки, при тому співаючи.

Я бачив, що було пізно і попросив д-ра Аскольда Лозинського, головного радного УНСОУ, щоб він допоміг мені забрати п. Мороза на домовлену зустріч, що він і зробив.

Коли ми виходили, всі встали, щоб особисто віддати п. Морозові пошану. Валентин Мороз і я поїхали до дому ген. Григоренка, де вони обидва відібрали приватну конференцію. Додому ми приїхали о год. 11-й вечора. Після

полагодження цілого ряду телефонів і малої перекуски, п. Мороз пішов спати. Ще на самому початку, ми домовилися з друзями, що залишатимемо п. Мороза самого, коли він говоритиме телефонічно — вранці чи ввечері.

Понеділок, 7-го травня 1979 року

І це, дорогий читачу є одинадцятий день з періоду, про який написано це зведення. Одинадцятий і останній день.

Нічого надзвичайного не діялося цього ранку. Мені чимраз більше і більше почали смакувати вісній платки. До Головної Канцелярії УНСОУ ми прибули біля год. 1-ої по полудні. По дорозі п. Мороз завіз мене, що його особистим секретарем на повний час праці мусить бути п. Борис Потаненко. На мою пропозицію, щоб цю позицію зайняв один з наших редакторів, не було відповідей.

Наступні події почали виразно зарисовуватися.

Коли ми прибули до бюро УНСОУ п. Володимир Сохан привітав п. Мороза, як також й інші члени Екзекутиву. Коли ми зайшли до бюро п. Сохана, він передав п. Морозові цілу пачку листів, задресованих до нього, так, як це було практиковано від початку, коли п. Мороз перейшов під нашу юрисдикцію. Після цього, п. Мороз в присутності п. Сохана і моєї жінки, що з огляду на те, що він відтепер буде працювати під протекторатом УККА, — всю його пошту повинні пересилати на адресу УККА. Пан Сохан глянув на мене, а я здвигнув раменами.

Пан Сохан і п. Василь Орхівський поїхали разом з п. Морозом на пресову конференцію з представниками української преси, що мала відбутися в приміщеннях УККА. Я залишився в бюро, щоб полагодити деякі важливі справи. Зразу після того, як вони відіхали, я потелефонував до УККА і запитався п. Базарка, що йому відомо про перенесення усіх діл п. Мороза під юрисдикцію УККА. „Нічого“, — відповів п. Базарко. „Я вперше про це чую. УККА цілком не приготуване на такий зворот справи. Ми не маємо ані потрібного персоналу, ні приміщення, щоб провадити справи п. Мороза. Ми не можемо допустити до того, щоб це сталося. Це ж зрівне той делікатний баліанс, що вдалося нам завести в нашій громаді.“

Що сталося того вечора, належить до минулої історії. Коли я прийшов до бюро УККА, щоб забрати п. Мороза, мені було сказано, що п. Мороз поїхав до відома, що відтепер він переходить під юрисдикцію УККА і що його особистим секретарем буде п. Борис Потаненко, якого попросили встати, щоб всі присутні на пресовій конференції знали, до кого відтепер треба звертатися в усіх справах, що є пов'язані з п. Морозом.

Я не міг би закінчити цієї історії, коли б не згадав деяких подій, що заіснували у вівторок, 8-го травня 1979 року.

Того ранку, я завіз п. Мороза на летище Лягвардія, де мав його зустріти проф. Омелян Прицак, щоб забрати зі собою до Гарвардського університету в Кембриджі, Масс.

Ми переконали його влягнутися в той гарний „професорський“ костюм і я дав йому мої два „метелики“, які підходили до всіх його костюмів. Це й спонукало наших працівників до того, що вони жартували, кажучи: „Хоча наш пан голова ніколи не поїхав до Гарварду, але його „метелики“ поїхали туди.“

На летищі п. Мороза зустріли проф. Прицак, д-р Адриян Сливочський і п. Борис Потаненко. Український Народний Союз вислав туди редакторів Зенона Снілика і Гіорія Дяблого, щоб вони були його прибічником охороною, а за разом подали зведення ізу подій в Гарварді. Це було устійнено вже попереднього дня.

По дорозі на летище, я пригадав п. Морозові його обіцянку привітати Головного Уряд УНСОУ на Союзівці під час його нарад на протязі цілого тижня, починаючи з 13-им травня 1979 року. При цьому я повторив йому нашу пропозицію, щоб він відпочив там кілька тижнів.

Валентин Мороз відповів, що він ніяк не зможе скористатися цим, по мимо того, що конкретно потребує відпочинку і він сподіється відпочити в іншому місці, бо Союзівка завжди дуже переповнена. Я старався його переконати, але мені не вдалося.

На летищі ми розпрощалися дуже приязно. Я переконав п. Мороза, щоб взяв з собою коробку цукерки на випадок, як забачиться йому солодкого. Ми обидва засміялися.

Зразу, як я прийхав до Головної Канцелярії, я потелефонував до Державного департаменту, іх повідомивши, що п. Мороз перейшов під опіку УККА. Подібне повідомлення пригтовано теж для загальної публіки і поміщено в „Свободі“ дня 9-го травня 1979 року.

Згідно з бажанням Валентина Мороза, п. Володимир Сохан переслав до п. Бориса Потаненка, секретаря п. Мороза, почерк УККА, всі числа телефонів й інші інформації, що відносно до всіх журналістів, з якими він був в контакт, щоб заархівувати майбутні інтерв'ю, за винятком останнього, а саме вручення почесного докторату п. Морозові на Ньюджерському Стейтовому коледжі.

Усю кореспонденцію, адресовану до п. Мороза, п. Сохан солідно і своєчасно переслав до УККА.

Дорогі Члени УНСОУ!

Ви маєте поданий докладний перебіг подій і як це сталося, що після 11-ох днів п. Мороз добровільно вийшов з-під опіки Українського Народного Союзу. Ніколи не було гострої вини між ним і членами нашої Екзекутиви, редакторами чи працівниками. Не вірте погословам, які почали кружляти після 7-го травня 1979 року, що УНСОУ нібито односторонньо і несправедливо відмовився від своїх відповідальностей до п. Мороза, що їх взяв на себе ще у лютому 1979 року.

Валентин Мороз сам вибрав свою власну дорогу. Як виявилось УККА ніколи не взяв п. Мороза під свою опіку. Це улавлення було цілком наявне. В нього ніхто не вірив, ані далі ніхто не вірив в те, що п. Мороз був будь-коли під юрисдикцією УККА. Але ця легіада кружляла цей певний протяз часу.

Так, нам було дуже прикро, що п. Мороз залишив УНСОУ. Якщо б усі, яким лежить на серці добро Мороза, взяли до уваги користі, які мав мати п. Мороз із зв'язків з Українським Народним Союзом — нестральним тілом — вони залишили б були його в спокою і під нашою опікою. З прикриттю мусимо ствердити, що тим, які переконали п. Мороза, щоб пішов в інше середовище, добро самого В. Мороза не було найважливішою справою.

Та смуток Українського Народного Союзу скоро зменшиться, коли ми усвідомимо собі, що перед нами стоять більш завдання ніж жалкувати за одним в'язнем, який вже є на волі.

Нашим справжнім завданням і обов'язком є продовжувати змагання за свободу України і за звільнення усіх українських дисидентів. Якщо вони опиняться на волі, ми допомагатимемо їм в кожній їхній потребі. Це й було завданням УНСОУ на протязі його 85-річного існування. Ми йшли з допомогою потребуючим українцям ще до того перетину, поки будь-яка інша українська організація звернула свою увагу на гуманітарні потреби.

УНСОУ очікує звільнення інших дисидентів і ми сподіємося, що їх буде багато. Чи після звільнення їх передавати під нашу опіку, чи ні, УНСОУ є готовий допомогти їм усім можливими способами.

Ми переконані, що в потребі наше членство підтримувати нас морально і матеріально в цьому гуманітарному і братському поклику.

Берімося за завдання, які перед нами.

(Кінець)

Незабутній концерт

Заходами 98-го Відділу США, при допомозі Окружної Управи, недавно відбувся надзвичайно краси концерт співу й танцю в залі Музею Мистецтва у Філадельфії силами дітей та молоді, під керівництвом професійного диригента й хореографа.

Концерт започатковано балетом з дитячої опери „Зачарований перстень“, музику до якої написав композитор І. Недільський. Музичальність та технічна досконалість виконавців полонили публіку. Ця сконцентрованість талантів не була припалкова, бо програму приготували мистці і фахівці.

Хореограф Рома Прийма Богачевська, солістка балету Львівської Опери, сьогодні передає своє вміння молодому поколінню, яке любить мистецтво і балет.

Лев Струганський за короткий час свого перебування в Америці надбав собі признание і популярність серед українського громадянства, як талановитий диригент і піаніст. Він створив чи не найкращий дитячий хор „Жайворонки“, який виступав з великим успіхом на різних імпрезах. Акомпанювала Галина Мірошніченко, проф. музики класу фортепіано при Музичному Інституті.

У другій частині концерту виступив ансамбль під кер. хореографа Ульяни Шмериковської, виконуючи надзвичайно гарно гуцульські танці. У залах і технічно виконаний цього ансамблю, що складається з двохсот і одного хлопця, „гуцула“, видно було добру школу і талант хореографа.

Третю частину концерту винявив хор молодших і старших дітей „Молода Думка“. Треба подивитися музичальність і дисципліну цих мислив хористів. Молодий диригент Станіслав Косів замінював публіку інтерпретацією пісень і вмінням здобути з отії відтворити чистоту гонів і абсолютну гармонію. Акомпанювала піаністка Уляна Ошанинська, завжди усміхнена, її білі літцення аврорю всіх чарівних дітей на сцені.

Цей концерт планований для відзначення Року Дитини, залучив українську громаду в прекрасному настрої, в піднесеному душі, з великою вірою в майбутність нашого мистецтва.

Велика подяка всім виконавцям, педагогам, мистцям, 98-му Відділу США, і особливе спасибі Організації, ініціаторів і працівників, які допомогли зреалізувати цю чудову, незабутню імпрезу.

Іван Голш

В ПЕРШУ БОЛЮЧУ РІЧНИЦЮ СМЕРТИ
нашого Невіджалуваного і ніколи Незабутнього
МУЖА і БАТЬКА

бл. п.
АЛЕКСАНДРА БАДУЛЯКА

буде відправлена

СЛУЖБА БОЖА
з ПАНАХИДОЮ

у ВІВТОРОК, 14-го Серпня 1979 р.
о год. 8-й ранку в церкві
ЦАРЯ Х. ЧАСТА у Філадельфії, Па.

Про молитви за спокій душі Покійного
просять

дружина — ГАЛИНА
син — АНДРІЙ і Родина

ІРИНА ГРЕХ

донька о. крилош. Кипріяна Хотимецького
пароха в Ярославі, вдова по проф. гімн.
в Перемишлі, нар. 24-го жовтня 1898 р.
в Ярославі

прийнявши Найсвятішу Тайну померла
18 травня 1979 р. в Буенос Айресі
і похована на цвинтарі Чакаріта.

З патріотичної родини винесла обов'язок жертвенної праці для народу і більш 60 років суспільно діяла в допомогочих, жіночих релігійних т-вах в Ярославі, Перемишлі і в Буенос Айресі, в яким жила від 1948 р. Була скромна і працювала без почестей. Ірина Грех була прикладним членом нашого Об'єднання і за народно працю відзначена Почесним членством. В похоронних відправах взяла участь земляк Пресв. Діви Марії в Лос Анджелес, Каліфорнія. Вічна їй Пам'ять!

Регіональне Об'єднання
„Ярославщина та окраїни Засяння“

В ТРЕТЮ, НЕВИМОВНО БОЛЮЧУ РІЧНИЦЮ
СМЕРТИ

нашої Найдорожчої і ніколи Незабутньої
ДРУЖИНИ, МАМИ і БАБУНІ

бл. п.

ЕВГЕНІЙ КНИГІНИЦЬКОЇ
з дому БОКС

будуть відслужені

ЗАУПОКІЙНІ СЛУЖБИ БОЖІ
і ПАНАХИДИ

в середу, дня 20-го серпня 1979 р.,

о 9-й год. ранку, за місцевим часом:
в церкві св. Николая в Торонті, Канада;
в церкві Преображення Господнього
в Кічнері, Канада;

в церкві св. Юра, Нью Йорк, Н. Й.;
в церкві Пресв. Діви Марії в Лос Анджелес,
Каліфорнія

В цей невимовно болючий час, просимо всю Родину, всіх Приятелів і Знайомих, згадати Покійну у своїх святих молитвах.

Муж — ВАСИЛЬ
Доня — д-р УЛЯНА
Зять — д-р ІВАН ФАЛЗАРАН
Внучка — ІОАННА
Внучок — ВАСИЛЬКО

СПІЛКА УКРАЇНСЬКОЇ МОЛОДІ АМЕРИКИ ВИШКІЛЬНИЙ ТАБІР

на Оселі СУМ-АМЕРИКИ в ЕЛПЕНВІЛЛ, Н. Й.
в дні 12-го серпня до 2-го вересня 1979 р.
(три тижні)

• для Кандидатів Впорядника 1-го і 2-го ступеня,
• для Кандидатів Виховника 1-го ступеня.
• Рівночасно перший тиждень буде включений Табір для друзинників.

Командант Табору — Корнелі Василік

Бунчужний — поруч. Богдан Твердовський.

ВИКЛАДАЧІ:

Проф. З. САГАН — головний виховник

ВАЛЕНТИН МОРОЗ, д-р П. МІРЧУК, ІВАН КОБА-

СА, ОСИП РОЖКА, ОЛІА КОРОЛЬ, СЯНА ГЕН-

СЬОР і запрошені гості-викладачі.

Зголошення вислати до Крайової Управи

СУМ-Америк

UKRAINIAN AMERICAN YOUTH ASSOCIATION, Inc.

P.O. Box 211, Cooper Sta.

New York, N. Y. 10003

Т-ВО СВЯТА СІФІА — КОМІСІЯ ПАТРІАРШОГО ФОНДУ

повідомляє

на Патріарший Фонд зложили

Список жертводавців на „Патріарший Фонд“

в 1979 році (до червня) Асторія, Н. Й.

\$ 1.000.00 (Одна тисяча дол.) Маркус Йосиф і Пе-

лягія.

По \$ 200.00 — Боднарчук Корній і Стефанія, Гро-

бельські Степан і Надія, Костів Семен і Ірина, Лехіцькі

Михайло і Катерина.

150.00 — Родина Михайла Драбик.

\$ 125.00 — Куштал Володимир і Стефанія.

По \$ 100.00 — Вітук Іван і Анна, Демків Іван і Марія,

Дядів Іван і Марія, Дутко Оліані Анна, Забужний Се-

мен, Ковалівський Стефан і Анна, Костриба Теодор і

Анастасія, Мулик Антін і Анна, Подольська Марія,

Шпинда Петро і Анастасія.

По \$ 50.00 — Боднар Теодор і Єлисавета, Гаврилюк

Богдан і Ольга, Гумовські Іван і Марія, Костри

Дивна дорога одного звідомлення

(З нагоди появи книжки "Союз Визволення України" Видавництва "Червона Калина")

Пані Христю, чи не було Вашого батька? ска-
зала пані Л.
Дивлюся і спираю
розірваним конверті, де не-
має ані надання ані адреса-
ти, кілька сторінок машинно-
го, тоненького паперу по-
перитого фіолетним друком,
а вгорі притисне д-р Ро-
ман Домбчевський.
Звідки Ви не маєте?
питаю.

Мій син працює на голо-
вній пошті і знайшов цей
лист. Побачив, що писав
українською мовою і по-
кавився. Побачивши прити-
снене, пригадав, що Ваше
ім'я притисне так само і
тому я не варту писати.

Я була зворушена і по-
трясена. Відома родина
мні обі з матір'ю, як
цей лист зі звітним моєму ба-
тьку, про його працю в ра-
ді Союзу Визволення

України в таборі полонених
в Критсфелді (Горішня
Австрія) знайшовся у Нью
Йорку на пошті? Хіба може
Андрій Жук, який працює
в Союзі Визволення
України, який проживав у
Вінніпегу і який мій тато був в
постійному зв'язку посила-
ючи кожен раз в Америку де-
які документи. Мій тато
написав і номер мабуть у
1952 році.

Минуло кілька років. Че-
каю в черзі при візні в
банк "Самопоміч" в Нью
Йорку і чую, що до старшо-
го, худощавого пана, несе-
диного росту, каскара ка-
же: Дякую пані Дубрівній.

І тут мій мій дядько
мимовільно в мої дитячі
шкарпетки мої батьки часто
говорили про табор полон-
ених у Фрайштатті і не раз
була я притисне Павла Ду-
брівного, який із своєю
художньою будовою і граю-
чим в гітас ставленням
полонених в таборі.

Звертаюся до пана Дубрів-
ного: Вибачте, я почула
Ваше притисне. Чи були Ви
когда в таборі полонених у
Фрайштатті?

Зинтований погляд.
Так був, але звідки Ви про

Христя Навроцька

Два баварські міністри і три
міністеріяльні урядовці в УВУ

(Відзначення проф. Г. Штадтмюллера у його 70-ліття)

Д-р Георг Штадтмюл-
лер, емеритований профе-
сор німецького мюнхенсь-
кого університету, — поруч
із покійними вже професо-
рами д-ром Г. Райнфель-
ром та д-ром Е. Кошмід-
ром, незаперечно належить
до тих німецьких вчених,
які найбільше спричинили-
ся до утримання і розвитку
Українського Вільного Уні-
верситету. Як один із най-
кращих сучасних німецьких
знавців історії європейсько-
го Сходу й Південного Схо-
ду, він не тільки сам дослід-
жував історію цих теренів,
але й організував наукові
дослідження в покликаних на
до життя окремих Інститу-
тах, альбанському і угорсь-
кому: він очолював три ро-
ки також відомий мюнхен-
ський Східноєвропейський
Інститут, бувши на посту
директора одним із наслід-
ників добре відомого в у-
країнському науковому житті
проф. д-ра Г. Коха. Він
був теж співвирішним при
основанні (1962 р.) "Дому
української науки" офіцій-
но "Товариства Сприяння
Українській Нації", яке
об'єднало три відомі на-
укові Установи: поруч із
Українським Вільним Уні-
верситетом — Наукове То-
вариство ім. Шевченка та
Український Техніко-Гос-
подарський Інститут (із бе-
реженням самостійності
називаних установ.)

Завдяки новому коорди-
нуючому центру можна
було за деякий час присту-
пити до відновлення авді-
торного навчання в УВУ (у
зимовому сезоні в 1965/66
роках. З цього часу авді-
торне навчання провадить-
ся постійно кожного року, і
коли воно себе виправдало,
проф. Штадтмюллер став
професором-гостем (1972
р.). Зокрема великі заслуги
поклали він у хвилині схва-
лення нового баварського
високошкольного закону, на
підставі якого УВУ мусів
статися про повернення
своїх академічних стар-
вань (остаточне позитивне
рішення у червні 1978
року).

В Товаристві Сприяння
проф. Штадтмюллер є з хви-
лини заснування членом
його Наукового Раді і спів-
робітником його річника
— німецькомовних "Записок".
Сьогодні в Науковій Раді
засідають два його учні,
проф. д-р Е. Фелькль та
доц. д-р Г. Гляссл. Із семі-
нара проф. Штадтмюллера
вийшли також українські
дослідники — д-р І. Жегуц,
д-р П. Зленко та мгр А.
Рибет.

17-го березня ц. р. спо-
нилося проф. Штадтмюл-
леру 70 років життя, і саме
при цій нагоді керівні орга-
ни УВУ, щоб виявити йому
вдячність, рішили відзначи-
ти його почесним докторатом.
Рівночасно це мало
бути спеціальним відзна-
ченням наукових заслуг
Ювілята, що як історик
присвятив також чимало
уваги правничим дисциплі-
нам (історії права, праву на-
родів та міжнародному
праву). Тому рішено йому
надати титул почесного
доктора факультету права
та суспільно-економічних
наук УВУ.

Урочистий акт промови
відбувся 8-го червня ц. р. у
великій залі УВУ з прису-
тністю приблизно 90 осіб
— у двох третинах неукраїнсь-
кого походження. З баварсь-
кого міністерства праці і
суспільного ладу, яке опіку-
ється бжежними, був мі-
ністер д-р Г. Зінгбардтль,
який в цю пору є головою
Кураторії Товариства Сприя-
ння. Із міністерства освіти

й віровизнань був міністері-
альний радник д-р П. Зель.
Було репрезентоване місто
Мюнхен, всі Інститути, очо-
лювані раніше проф. Штадт-
мюллером, національні
представництва балтійців,
словаків, чехів, румунів,
угорців, а з українських
Вище Церковне Правління
УАПЦ та Центральне
Представництво Українсь-
кої Еміграції в Німеччині (о.
протопресв. Палладій Ду-
бицький та мгр А. Мель-
ник). Треба відзначити, що
ще ніколи так численно не
був заступлений німецький
науковий світ (10 професо-
рів, а крім цього ще кілька
доцентів і асистентів).

Після привітання гостей,
ректор УВУ, проф. Янів з'я-
сував заслуги Ювілята для
української науки взагалі, а
для УВУ зокрема. Наукову
діяльність змалював у своїй
шанувальній промові ко-
лишній міністер освіти та
віровизнань проф. д-р Тео-
дор Мавні, пішовши по
лінії наукових дослідів
проф. Штадтмюллера в ді-
ляній правничих наук (Сам
Мавні — один із відоміших
сучасних німецьких дослід-
ників державного права).
Після зв'язки і блискучої
доповіді наступив сам акт
промови: прочитання дип-
лому у латинській мові (де-
каном факультету — проф.
д-ром Б. Корлюком), вру-
чення Ювіляту. З грату-
лятив виступив перший
імені баварського Уряду
міністер д-р Пірль, що
згадав теж письмовий при-
віт прем'єр-міністра д-р Г.
Ф. Штрауса; він підкрес-
лює теж великі досягнення
УВУ для поширення слов'ян-
ознавства в Німеччині і
його широкі міжнародні
контакти. В імені німецько-
го наукового (історичного)
світу промовив наступник
Ювілята на кафедрі історії
європейського Сходу —
проф. д-р Е. Геш, а в імені
української спільноти сказав
поклонання Президент Ц-
ПУЕН — мгр А. Мельник.
Від студентів-українців по-
давав колішньому пат-
ронові д-р Іван Жегуц, вно-
сячи "Многотітвіс" для
Відзначення й присутньої
його дружини, що й вручи-
ти йому квіти. Після пись-
мових привітів прочитав
проф. Штадтмюллер іна-
вгураційну промову на тему:
"До правної проблематики
Нюрнберзьких процесів"
проф. Штадтмюллер про-
ти німецьких південно-схід-
них генералів".

Пресова Інформація УВУ

Д-р МИХАЙЛО ДАНИЛОК
На медичні
Теми

Лікарський довідник.
Книжка у твердій темно-зеленій
обгорітці із золотими бук-
вами роботи мистця МНХ. МИ-
ХАЛЕВИЧА. 336 сторінок.
Ціна 7.00 дол.

СВОБОДА
30 Montgomery Street
Jersey City, N.J. 07303

Мешканців стейту Нью Джерсі зоб-
ов'язує 5% стейтського податку.

ВІДБУЛАСЯ...

(Закінчення зі стор. 1)

Пастор Георгій Вінс і Джері Лейбер, ексекютивний
директор Американської Гельсінської групи.

залишилося тільки трос,
яких постійно "тероризу-
ють" потаємними заходами.
Однак, не дивлячись на
арешти й терор, "нові
члени приєдналися до Гру-
пи, підтримка діяльності
Української Гельсінської
групи зростає в Україні, —
заявив ген. Григоренко. Він
також додав, що кореспон-
денти не швидко розуміли,
що "правозахисний рух
увійшов у таку стадію, що
його вже зупинити не мож-
на".

Крім того, — як заявив
ген. Григоренко, — до Ук-
раїнської групи пишуть ли-
сти й звернення всі, хто живе
в Україні: євреї, росіяни,
кримські татари". "Ук-
раїнська Гельсінська група
захисає всіх громадян Ук-
раїни, незалежно від їхньої
національності. Ми захи-
шаємо право на вільні усіх
— українців, живих і росі-
ян в Україні. Ми захища-
ємо свободу релігійних пере-
кань і право користува-
тися тим правом для всіх
віровизнань в Україні. Та-
кий наш приклад для Захо-
ду" — так закінчив ген. Гри-
горенко. Йому з українсь-
кої мови на англійську пере-
кладав Адриан Каратниць-
кий.

Пастор Георгій Вінс на-
голював також про пору-
шення прав людини в Со-
вєтському Союзі, заявляю-
чи, що від того часу, коли
відбулася зустріч у червні
президента Картера і Бре-
жнєва, переслідування хри-
стіян у СССР посилювалося.
Він подав приклади, пода-
ючи список імен, про пере-
слідування християнських
баптистів на протязі червня
й липня цього року в Ук-
раїні: в Донецьку, Кіровогра-
ді, Харкові; в Рязані, РСФ-
СР; біля Гомелю, Білору-
сія; в Кишиневі, Молдавія.

Айше Сеїтмуратова, дія-
чка оборони прав кримських
татар, яка нещодавно опини-
лася в ЗСА, говорила про
переслідування й долю
кримських татар.

Вона підкреслила, що
кримські татари провадять
боротьбу за свої права ще
перед підписанням Гельсін-
ських угод і створення
Гельсінської групи у СССР
Совєтська влада насильно
їх вислила з Криму. На

ЗБОРИ
ВІДДІЛІВ УНС

СУБОТА

11-го СЕРПНЯ 1979 Р.

Джерзі Ситі, Н. Дж. Місяч-
ні Збори Б-ва св. Іоасафа
270-го Відд. УНС о год.
7-й вечора в Українському
Народному Домі. На
порядку: збирання членсь-
ких вкладок, роздача
дивіденди, організаційні
справи, продаж білетів на
Степаний День УНС, який
відбудеться в неділю, 19-го
серпня в Українському Селі
в Бавнд Бруку, Н. Дж.

А. Струк — передсидник
С. Островський — фін.-секр.
В. Бутковський — рек.-секр.

НЕДІЛЯ
19 СЕРПНЯ 1979 Р.

Рочестер, Н. Я. Місячні
Збори Б-ва св. Іоасафа
267-го Відд. о год. 2-й по
пол. в кафедрі школи св.
Іоасафа, з таким поряд-
ком: відкриття, відчитання
протоколу, звіти фінансо-
вий і хворих, як рівног звіт
Контр. Комісії за перше пів-
річчя 1979 р. Проситись чле-
нам прибути, вивіряти вкла-
дки і відбрати дивіденди.

Конст. Шевчук
Т. Кубарич
Дм. Пристай

ТЕХНІЧНА ОБСЛУГА

Якщо маєте проблеми з те-
левізорами біло-чорними
або кольоровими, таре ге-
coders, changers, та радіа-
ми, світових й американсь-
ких фірм — звертайтеся в
Нью Йорку, Квінсі та околиці
на телефон:
(212) 458-4111

ПІЗНЕ

М'ЯСО І КОВБАСНІ ВИРОБИ

за німецьким виробом для смаку
Вироби у власній фабриці ковбас.
ТІЛЬКИ ОДНА ЯКІСТЬ — НАЙЛІПША.

Яку найліпше люблять господині і шлі родини.
Зайдіть до найкращої крамниці KARL EHMER
KARL EHMER PORK STORE

Головна крамниця:
63-35 Fresh Pond Road
Філія кованська в Нью Йорку і поза містом.

"МИ І СВІТ"
Річник 1978 або попередній
ТІЛЬКИ \$2.50
Гроші й замовлення
слати:
ART MUSEUM
R.R. No. 2, Niagara Falls
Ont. Canada L2E 6S5

REAL ESTATE

ХОЧЕТЕ
продати або купити дім
чи поїздити в околицях
New Jersey — Maple-
wood, S. Orange, W.
Orange, Livingston, Mill-
burn, Springfield, Short-
Hills, Union, Irvington
звертайтеся:
MARIE DOMARATZKY
Realtor Associate & Professional
Marketing Specialist
affiliated with
Ork Ridge Realty
REAL ESTATE & INSURANCE
2 Multiple Listings Systems
372 Morris Avenue
Springfield, N.J. 07081
Bus. (201) 376-4822
Res. (201) 467-8918

LICENSED ROOMING
HOUSE

9 Nunda Ave. Jersey City, N. J.
07304

LICENSED ROOMING
HOUSE

\$20,000 Annual Gross with 16 units.
6 room owner residence, 1100 sq. ft.
Basement, 2000 sq. ft. Yard.
201-434-7282

В НЮАРКУ

4 кімнати до винайму на 1-
му поверсі.
Тел.: до 3:30 по пол.
(201) 372-7494

"FOR SALE"

NEAR GLEN SPEY
• 345 acres wooded land —
\$95,000.
• Lovely 3 bedroom, 2 bath, fire-
place ranch home on 2 acres ad-
joining State Game land. Asking
\$55,000.
• New 3 bedroom, el. heated ranch
on 100 x 200 — \$40,000.
JANITH B. VOGT, BRKR
Rt # 55
ELDRIDGE, N. Y. 12732
914-557-8177

СЕРГІЙ

Серед членів Американсь-
кої Гельсінської групи
були Орвіл Г. Шел, заступ-
ник голови, Джері Лейбер,
ексекютивний директор, Ад-
ріан ДеВінд і Марвін Е.
Фрейкел.

Після традиційного "Гав-
деамус" і численних титом
всі перейшли до кімнати із
перекрученим, урочистий акт
закінчився дружньою роз-
мовою у теплій атмосфері.
Проф. Штадтмюллерові
буде присвячено найновіше
число "Міттайлунген", до
якого вкінчусь він студію
про "німецько-українські
стосунки в минулому і су-
часному".

ПІЗНЕ

М'ЯСО І КОВБАСНІ ВИРОБИ

за німецьким виробом для смаку
Вироби у власній фабриці ковбас.
ТІЛЬКИ ОДНА ЯКІСТЬ — НАЙЛІПША.

Яку найліпше люблять господині і шлі родини.
Зайдіть до найкращої крамниці KARL EHMER
KARL EHMER PORK STORE

Головна крамниця:
63-35 Fresh Pond Road
Філія кованська в Нью Йорку і поза містом.

ПІЗНЕ

М'ЯСО І КОВБАСНІ ВИРОБИ

за німецьким виробом для смаку
Вироби у власній фабриці ковбас.
ТІЛЬКИ ОДНА ЯКІСТЬ — НАЙЛІПША.

Яку найліпше люблять господині і шлі родини.
Зайдіть до найкращої крамниці KARL EHMER
KARL EHMER PORK STORE

Головна крамниця:
63-35 Fresh Pond Road
Філія кованська в Нью Йорку і поза містом.

ПІЗНЕ

М'ЯСО І КОВБАСНІ ВИРОБИ

за німецьким виробом для смаку
Вироби у власній фабриці ковбас.
ТІЛЬКИ ОДНА ЯКІСТЬ — НАЙЛІПША.

Яку найліпше люблять господині і шлі родини.
Зайдіть до найкращої крамниці KARL EHMER
KARL EHMER PORK STORE

Головна крамниця:
63-35 Fresh Pond Road
Філія кованська в Нью Йорку і поза містом.

ПІЗНЕ

М'ЯСО І КОВБАСНІ ВИРОБИ

за німецьким виробом для смаку
Вироби у власній фабриці ковбас.
ТІЛЬКИ ОДНА ЯКІСТЬ — НАЙЛІПША.

Яку найліпше люблять господині і шлі родини.
Зайдіть до найкращої крамниці KARL EHMER
KARL EHMER PORK STORE

Головна крамниця:
63-35 Fresh Pond Road
Філія кованська в Нью Йорку і поза містом.

ПІЗНЕ

М'ЯСО І КОВБАСНІ ВИРОБИ

за німецьким виробом для смаку
Вироби у власній фабриці ковбас.
ТІЛЬКИ ОДНА ЯКІСТЬ — НАЙЛІПША.

Яку найліпше люблять господині і шлі родини.
Зайдіть до найкращої крамниці KARL EHMER
KARL EHMER PORK STORE

Головна крамниця:
63-35 Fresh Pond Road
Філія кованська в Нью Йорку і поза містом.

ПІЗНЕ

М'ЯСО І КОВБАСНІ ВИРОБИ

за німецьким виробом для смаку
Вироби у власній фабриці ковбас.
ТІЛЬКИ ОДНА ЯКІСТЬ — НАЙЛІПША.

Яку найліпше люблять господині і шлі родини.
Зайдіть до найкращої крамниці KARL EHMER
KARL EHMER PORK STORE

Головна крамниця:
63-35 Fresh Pond Road
Філія кованська в Нью Йорку і поза містом.

ПІЗНЕ

М'ЯСО І КОВБАСНІ ВИРОБИ

за німецьким виробом для смаку
Вироби у власній фабриці ковбас.
ТІЛЬКИ ОДНА ЯКІСТЬ — НАЙЛІПША.

Яку найліпше люблять господині і шлі родини.
Зайдіть до найкращої крамниці KARL EHMER
KARL EHMER PORK STORE

Головна крамниця:
63-35 Fresh Pond Road
Філія кованська в Нью Йорку і поза містом.

ПІЗНЕ

М'ЯСО І КОВБАСНІ ВИРОБИ

за німецьким виробом для смаку
Вироби у власній фабриці ковбас.
ТІЛЬКИ ОДНА ЯКІСТЬ — НАЙЛІПША.

Яку найліпше люблять господині і шлі родини.
Зайдіть до найкращої крамниці KARL EHMER
KARL EHMER PORK STORE

MIAMI COMPANY
STREETMENT STORE
45 East 7th St.
Tel. 373-3886, New York, 10003
Для відправки Рідним до
Крав: нитки ДМЦ, хустки
— це найбільш популярне.

MAKAR'S JEWELRY
STORE & SHOP
823 Sanford Avenue
Newark, N.J. 07106
(201) 374-7787

HELP WANTED

— 2 бл. від укр. церкви —
• Пригадую, що наша фірма
виотавляла на замовлення
всі виробні з біжутерії 14118
кт. золота, срібла та емалі.
• Замовлення приймалося від
укр. крамниць, як також ін-
дивідуальні, включаючи ва-
ші власні моделі.
• Масто великий вибір укр-
їнських тризубів, різні ве-
личини та різні моделі.
• Ціни дуже помірковані, то-
му, що самі все виробляємо.

ПОТРІБНО

СЕКРЕТАРКИ
уряднички до адвокатської
канцелярії, знання машино-
писання, стенографії, укра-
їнська мова.
Платня за домовленням
Тел.: (212) 254-2260

HELP WANTED

FEMALE

TOOL MAKER

Потрібно зі знанням ро-
блення пасків до годинників.
Загальна праця в робітні,
треба вміти виробляти з ри-
сунку. Платня за згодою,
постійна праця в Мангеттені
Тел.: до 4-01 по пол.
(212) 473-5052

FUNERAL DIRECTORS

ПЕТРО ЯРЕМА
УКР. ПОГРЕБНИК
Займається Похоронами
в BRONX, BROOKLYN,
NEW YORK і ОКОЛИЦЯХ
КОНТРОЛЬОВАНА
ТЕМПЕРАТУРА
Peter Jarema
129 EAST 7th STREET
NEW YORK, N.Y.
ORegion 4-2568

LYTWYN & LYTWYN

UKRAINIAN
FUNERAL DIRECTORS
AIR CONDITIONED
Обслуговує ЩІРА І ЧЕСНА.
Our Services Are Available
Anywhere in New Jersey.
Також займаємося похоро-
нами на цвинтарі в Вавд
Бруку і перекладаємо Тлі-
них Останків з різних
країн світу.
801 Springfield Avenue
IRVINGTON, N.J.
NEWARK, N.J.
ESsex 5-5555

SINKOWSKY

FUNERAL SERVICE
3535 East Tremont Avenue
BRONX, N.Y. 10465
Tel.: 863-2475

191 Avenue "A"
NEW YORK, N.Y. 10009
Tel.: 674-3636
Директор ПОСН-
СЕНКОВСЬКИЙ
Займаюся влаштуванням по-
хорон в каліфорнії, по-
ложених в кожній районі
міста. Похорони по міні-
мальним цінам.

ЧИ ВИ ЗНАЄТЕ?

Наша родина з аласними
похоронних заведень і обслу-
говує українську громаду
уже понад 50 років.

ЧИ ВИ ЗНАЄТЕ?

Ми помагаємо похорони
за українською традицією
в кожній місцевості. Масто
можливість уживати похоро-
ни дома у всіх місцевостях,
без жадної доплати для ро-
дини.
Обслуга 24 години.
За особливими порадами
прошу телефонувати:
JOHN J. SENKO
(212) 388